Onderwerp	Uitvoeringsprogramma Waddengebied 2021-2026
Bespreking	Bijeenkomsten/overleggen van de achterbannen van de bij het Uitvoeringsprogramma betrokken partijen
Datum	9 december 2021

Aanleiding

Tijdens de Toogdag Wadden op 3 februari jl. hebben – tijdens een feestelijk moment - ruim 50 partijen de instemmingsverklaring Agenda voor het Waddengebied 2050 (Agenda) ondertekend. De ondertekenende partijen zijn vervolgens aan de slag gegaan om de in de Agenda opgenomen uitvoeringsstrategieën te vertalen in een Uitvoeringsprogramma.

Het is een intensief traject geweest om te komen waar we nu zijn, sinds de oplevering van de Agenda in december 2020. Dat komt omdat alle bij het Uitvoeringsprogramma betrokken partijen de verschillende doelen uit Agenda ten opzichte van elkaar hebben gewogen teneinde tot een meer coherent Uitvoeringsprogramma te komen. Waar dat bij de Agenda nog niet het geval was, zijn de landbouworganisaties en de Waddenvereniging aangehaakt bij het opstellen van het Uitvoeringsprogramma en nemen zij deel aan het Regieteam Uitvoeringsprogramma (Regieteam).

Met het opleveren van het concept Uitvoeringsprogramma en het conceptwerkdocument Doelendocument is door de bij het Uitvoeringsprogramma betrokken partijen een belangrijke – gezamenlijke - stap gezet om te komen tot een gedeelde aanpak gericht op het behalen van de hoofddoelstelling Waddenzee en de doelstelling Waddengebied[1].

Opzet Uitvoeringsprogramma

Het Uitvoeringsprogramma is opgezet aan de hand van 11 deelprogramma's. De deelprogramma's zijn een uitwerking van de acht thema's uit de Agenda, waarbij het thema 'Duurzame Wadden-economie' is opgedeeld in 4 aparte deelprogramma's (recreatie & toerisme, havens, landbouw, visserij).

De in de Agenda opgenomen uitvoeringsstrategieën zijn per deelprogramma vertaald in zogeheten veranderdoelen (ER-doelen[2]) en SMART[3] doelen. Deze zijn neergelegd in een separaat conceptwerkdocument Doelendocument dat samenhang beoogt aan te brengen in het gemeenschappelijk streven van de aangesloten organisaties. Dit is nog niet op alle onderdelen volledig gelukt en vergt daarom nog nadere uitwerking (dilemma's slechten en doelen consistent(er) maken).

Bij het maken van het Uitvoeringsprogramma is gekeken welke nieuwe dan wel lopende initiatieven kunnen bijdragen aan het behalen van deze concept doelen in de programmaperiode 2021-2026.

Uitvoeringsinitiatieven

Er zijn nu circa 25 Uitvoeringsinitiatieven (waren er 19), die vooral succesvol zijn als ze met meerdere partners op het niveau van het Waddengebied worden opgepakt. Natuurlijk is het niet zo dat met het uitvoeren van deze initiatieven alleen alle doelen voor het Waddengebied en de Waddenzee gerealiseerd worden. Dat zal een kwestie van lange adem zijn, en ook van nog meer te nemen initiatieven en te tonen ambitie.

Naast de in het concept Uitvoeringsprogramma opgenomen initiatieven zijn er immers ook nog veel meer andere initiatieven, projecten, programma's en acties die in het Waddengebied en de Waddenzee uitgevoerd worden. Dat is niet vreemd, want het gaat om een gebied met een oppervlak van 10% van NL, verspreid over 3 provincies.

Het gaat bijvoorbeeld om het vormgeven van het beheer van de Waddenzee (Integraal Beheerplan). Ook gaat het om acties die in een beperkter gebied en/of met minder partners worden uitgevoerd. Daarbij past uiteraard de kanttekening dat ook deze initiatieven ook aan de

[1] Hoofddoelstelling voor de Waddenzee, "een duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en het behoud van het unieke open landschap", doelstelling voor het Waddengebied, "veilig, vitaal en veerkrachtig in 2050".

[2] Het gaat dan om betER, meER, mindER, duurzamER etc.

[3] **S**pecifiek - **M**eetbaar - **A**cceptabel - **R**ealistisch - **T**ijdsgebonden

doelen moeten bijdragen (of op zijn minst neutraal zijn). In die zin is het belangrijk dat er bij de partijen die instemmen met het Uitvoeringsprogramma ook zelfbinding is om daar voor te staan en daarop aanspreekbaar te zijn. Hiervoor kan bijvoorbeeld de governance voor het Waddengebied voor worden benut zoals dat ook met de Agenda is afgesproken.

De betrokken partijen zijn sinds de vaststelling van de Agenda (deels al) aan de slag gegaan met deze initiatieven. In sommige gevallen betekent dit dat de opzet van het initiatief is aangescherpt of soms al in uitvoering is. Daarnaast zijn er naar aanleiding van de eerdere consultatie op de ontwerp-Agenda en het concretiseren van de hierboven genoemde doelen ook aanvullende initiatieven ontstaan.
In het concept Uitvoeringsprogramma wordt beschreven wat het doel is van het initiatief, op welke wijze het initiatief bijdraagt aan het behalen van de doelen, wie verantwoordelijk is, de planning, de kosten en wat er qua inzet van partijen nodig is om het desbetreffende initiatief uit te voeren. Dit is nog niet voor alle initiatieven volledig duidelijk, omdat het desbetreffende initiatief nog (nader) moet worden uitgewerkt, nog (verder) moet worden besproken met (beoogde) betrokken partijen, dan wel dat er op onderdelen nog discussie is, bijvoorbeeld over de financiering.

BO Waddengebied en advisering Omgevingsberaad Waddengebied
In het BO Waddengebied van juni 2021 zijn de uitgangspunten voor het Uitvoeringsprogramma besproken. De doelen, principes voor handelen en ruimtelijke vertrekpunten uit de Agenda zijn leidend voor het Uitvoeringsprogramma. Het Uitvoeringsprogramma is adaptief en wordt elke twee tot drie jaar bijgesteld.

Conform de governance van het Waddengebied is het Omgevingsberaad Waddengebied (Omgevingsberaad) – ter voorbereiding op het BO Waddengebied van juni - gevraagd te adviseren over de uitgangspunten van het Uitvoeringsprogramma. Het Omgevingsberaad heeft positief geadviseerd over de uitgangspunten met enkele vragen die de komende maanden moeten worden beantwoord. Het gaat dan onder andere om de vraag hoe we ervoor zorgen dat het Uitvoeringsprogramma toewerkt naar het bereiken van de hoofddoelstelling en hoe de voortgang wordt gemeten. Ook vraagt het Omgevingsberaad zich af hoe een integrale afweging wordt gemaakt.

Conform de governance van het Waddengebied is het Omgevingsberaad – ter voorbereiding op het BO Waddengebied van december 2021 - gevraagd te adviseren over de uitgangspunten van het Uitvoeringsprogramma. Bijgevoegd treft u het advies van het Omgevingsberaad aan.
In het BO Waddengebied van december 2021 is afgesproken om in het voorjaar een extra verkennend BO Waddengebied te houden om de (inhoudelijke) dilemma's te bespreken.

Verzoek om reactie
Het verzoek is om uiterlijk 1 maart 2022 uw – bij voorkeur gezamenlijke - reactie te mailen naar Angelique Nielen, secretaris BO Waddengebied en voorzitter Regieteam Waddengebied (angelique.nielen@minienw.nl). De ontvangen reacties worden betrokken bij het opstellen van de definitieve versie van het Uitvoeringsprogramma. Het is de bedoeling om in het BO Waddengebied juni/juli te besluiten over de definitieve versie van het Uitvoeringsprogramma.

Bijlagen
- Concept Uitvoeringsprogramma Waddengebied 2021-2027 – versie 1.0
- Omgevingsberaad inzake advies over Uitvoeringsprogramma Waddengebied – 2 december 2021